

شناسنامه درس گروه آموزشی پرستاری مراقبت های ویژه

عنوان درس: کارآموزی پرستاری مراقبت های ویژه
نوع درس: کارآموزی بالینی
رشته، مقطع و ترم دانشجو: کارشناس پرستاری ترم ۶
تعداد دانشجویان: ۱۰ نفر در هر گروه
مدرسین: آقای خلیفه زاده، آقای ابوطالبی، خانم دکتر اقبالی، خانم دکتر غفاری، خانم خیرالهی، خانم حقیقت، خانم باباشاهی
مکان: بخش های ICU یک، دو و سه بیمارستان الزهرا (س)، ICU بیمارستان امین، CCU بیمارستان های نور، چمران و الزهرا (س)
تلفن تماس و ایمیل مسئول درس: ۳۷۹۲۷۵۷۶ Email: s_haghighat@nm.mui.ac.ir
روزهای کارآموزی: شنبه تا دو شنبه (صبح ها ۷:۳۰ تا ۱۲:۳۰)
سال تحصیلی: نیمسال دوم ۹۷-۹۸

مقدمه:

پرستاران بخش ویژه افراد با تجربه، با سواد علمی بالا و ورزیده ای هستند که از بدحال ترین بیماران با استفاده از وسایل تخصصی، مراقبت های ویژه به عمل می آورند. بنابراین این افراد باید دارای دانش، مهارت و نگرش کافی در کلیه زمینه های پرستاری به ویژه مراقبت تخصصی از سیستم تنفسی و اعصاب و قلب و عروق و کلیه باشند. در این درس تلاش می گردد تا دانشجویان ترم ۶ پرستاری با مفهوم و کلیات مراقبت ویژه، تجهیزات و امکانات بخش های مراقبت ویژه، نحوه بررسی و ارزیابی بیماران بدحال، بیماران با ایست قلبی تنفسی، کمایی و قلبی، کلیوی و اصول علمی اداره و نحوه مراقبت از این بیماران، در بخش های آی سی یو و سی سی یو و دیالیز آشنا می شوند تا در زمان مورد نیاز آنها را بکار گیرند. به دلیل نقش پرستار در کنترل عفونت و سلامت دانشجو، بر رعایت اصول کنترل عفونت تأکید ویژه ای می گردد. امید است با تمرین تکنیک های پرستاری، تجربه ی بیشتری در انجام پروسیجرها و ارائه ی مراقبت به بیماران کسب نمایند.

هدف کلی:

هدف از کارآموزی ویژه، آشناسازی و به کار بستن دانش در زمینه بررسی و شناخت بیماران بستری در ICU و CCU و دیالیز ارائه تدابیر درمانی یا مشارکت در اجرای مراقبت بر بالین بیمار بر اساس اولویت نیازها و تشخیص های پرستاری بیمار، تحت نظارت مستقیم

مربی و همکار آموزشی بخش ICU و CCU به منظور یادگیری بهتر و دستیابی به مهارت بیشتر با تاکید بیشتر بر رعایت اصول کنترل عفونت، حفظ اصول احتیاطات استاندارد ایمنی و برقراری ارتباط مناسب و آموزش به بیمار بدحال و خانواده های آن ها می باشد.

اهداف رفتاری:

از فراگیران انتظار می رود که در پایان دوره قادر به انجام موارد زیر باشند:

۱. با بخش، روتین و قوانین بیمارستان آشنا گردد.
۲. اصول مربوط به ارتباط درمانی، کدهای اخلاقی و حرفه ای را در محیط واقعی مورد تجزیه و تحلیل و ارزشیابی قرار دهد.
۳. مددجو را مورد بررسی دقیق پرستاری قرار داده، بر اساس تشخیص های پرستاری و نیازهای مددجو، برنامه مراقبتی را طراحی، اجرا و ارزشیابی نماید.
۴. روش اجرای مراقبت های عمومی و اختصاصی را تجزیه و تحلیل کرده، مورد ارزشیابی قرار دهد.
۵. اثرات و عوارض دارو درمانی را مورد بررسی قرار دهد.
۶. بر اساس نیازهای آموزشی مددجو و خانواده وی، به آن ها آموزش داده و نتیجه آموزش خود را ارزشیابی کند.
۷. با تجهیزات بخش های مراقبت ویژه (دستگاه همودیالیز-مانیتور-الکتروشوک-پیس میکر-دستگاه تهویه مکانیکی و...) آشنا شود و نحوه به کارگیری آنها در بالین را بشناسد و اجرا نماید.
۸. با اصول مراقبت ویژه آشنا شده، توانایی مراقبت از بیماران بستری در بخش های مراقبت ویژه را به دست آورد.
۹. اصول کنترل عفونت و احتیاطات استاندارد ایمنی را در بخش های مراقبت ویژه بشناسد و این اصول را به شکل عملی به کار گیرد.

نحوه کارآموزی:

این درس به صورت یک دوره ۱۰ روزه در سه روز اول هفته، با حضور در بخش های ICU یک و سه بیمارستان الزهرا(س)، ICU بیمارستان امین، CCU بیمارستان های نور، چمران و الزهرا (س) و دیالیز بیمارستان الزهرا (س)، از ساعت ۷:۳۰ تا ۱۲:۳۰ با انجام مراقبت به صورت عملی بر بالین بیمار بر اساس اهداف اختصاصی و جزئی نوشته شده در هر روز انجام می گردد. مراقبت از بیمار به شکل Case method و البته تحت نظارت انجام خواهد شد.

وسایل کمک آموزشی:

- استفاده از منابع کتابخانه ای، پوسترها و گایدلاین های نصب شده در بخش یا بیمارستان
- استفاده از مقالات موجود در مجلات یا سایت های معتبر اینترنت
- وایت برد و مایژیک

روش تدریس:

کار تیمی، نظارت مستقیم بالینی توسط مربی و همکاران آموزشی بخش، انجام راند بالینی، پرسش و پاسخ، نمایش مهارت روی بیمار و نمایش کار با وسایل و تجهیزات، تمرین عملی، ارائه کنفرانس علمی، بحث گروهی، پخش فیلم

اساس ارزشیابی عملی:

ارزیابی دانشجویان در طول دوره و پایان دوره بر اساس محتوای آموزشی به صورت عملی و شفاهی و کتبی در بخش و تکالیف ارائه شده می باشد.

- ۱- فرم ارزیابی اختصاصی (مشاهده عملکرد دانشجو در مراقبت از بیمار بر اساس فرایند پرستاری، آموزش به بیمار و خانواده، استفاده صحیح از ابزارها و تجهیزات و ثبت گزارشات و ..)
- ۲- فرم ارزیابی عمومی (مقررات و رفتار حرفه ای)
- ۳- شرکت فعال در کنفرانس ها و مباحث تعیین شده
- ۴- ارائه یک مورد گزارش پرستاری
- ۵- ارائه یک مورد فرایند پرستاری از بیمار مراقبت شده
- ۶- کاربرد خلاقیت، گزارش موارد و ارائه مطالب جدید (می توانید پس از تشخیص نیاز آموزشی بیمار، نیاز بخش و ... بنا به سلیقه و ابتکار خود، هر گونه اقدامی اعم از تهیه پمفلت، بوکلت آموزشی و ... را انجام بدهید): تا ۲ نمره

سیاست ها و قوانین در کارآموزی:

- ۱- دانشجو موظف است رأس ساعات گفته شده بالا در محل کارآموزی حضور یابد.
- ۲- رعایت ظاهر آراسته و یونیفرم مناسب (آقایان روپوش سفید، شلوار مشکی یا صورمه ای، کفش سفید یا مشکی. خانم ها: روپوش سفید، شلوار و مقنعه مشکی یا صورمه ای، کفش سفید یا مشکی). در صورت استفاده از زیورآلات، داشتن آرایش، ناخن بلند و استفاده از لاک ناخن دانشجو حق ورود به بخش را ندارد.
- ۳- همراه داشتن خودکارهای آبی، قرمز، مداد، پاک کن، دفتر یادداشت، قیچی و گارو
- ۴- نصب اتیکت
- ۵- تلفن همراه در طول مدت کارآموزی بایستی خاموش باشد.
- ۶- خروج از بخش و بیمارستان در شرایط خاص فقط در صورت کسب مجوز از مربی صورت گیرد.
- ۷- تکالیف درخواست شده به موقع ارائه گردد.
- ۸- حضور مرتب و به موقع دانشجو در بخش و در صورت عدم حضور منظم در بخش مشمول مقررات زیر خواهد شد:
  - در صورت غیبت غیر مجاز بیش از یک دهم، نمره کارآموزی صفر خواهد شد.
  - در صورت غیبت مجاز بیش از یک دهم، کارآموزی حذف می شود.
  - استراحت بین کارآموزی حداکثر به مدت ۳۰ دقیقه و حتی الامکان از ساعت ۱۰ صبح صورت بگیرد.
  - مربی مجاز است از حضور دانشجویانی که با تاخیر بیش از ۱۰ دقیقه در کارورزی حاضر می شوند جلوگیری بعمل آورده و در صورت خروج زودتر از موعد از بخش غایب محسوب خواهد شد.

منابع:

۱. Urden L D, Stacy K M, Lough M E(2014). Critical Care Nursing Diagnosis and Management.
۲. Morton PatricaGonce, Fontaine DorrieK(2013). Critical care nursing A Holistic Approach
۳. Suzanne M B, Marianne C (2010). AACN essentials of critical care nursing
۴. Woods, Susan L. Froelicher, Erica .Motzer, Underhill. Cardiac Nusing. Lippincott.2013
۵. گایدلاین احیای ۲۰۱۵، AHA
۶. نیکروان مفرد م، شیری ح. کاملترین مرجع اصول مراقبت های ویژه در ICU،CCU و دیالیز، تهران: نور دانش. ۱۳۹۲.

۷. اسدی نوقایی، اسام پور ش، ذوالفقاری م. مراقبت های پرستاری ویژه (ICU, CCU) و دیالیز: تهران: نشر سامی، ۱۳۹۰.
۸. ال مارینو پ. کتاب جامع ICU، ترجمه سامی پوران، تهران: نشر بشری، ۱۳۸۸.
۹. نیک روان مفرد م. اصول مانیورینگ همودینامیک و اکسیژناسیون، تهران: نور دانش، ۱۳۸۱.
۱۰. آدرس پایگاه های اینترنتی مربوط: کلیه پایگاه های داده و مجلات الکترونیک موجود در سایت دانشگاه علوم پزشکی اصفهان به آدرس:
<http://lib.mui.ac.ir/fa/Digitallibrary>

اهداف رفتاری مورد انتظار در ICU:

اهداف رفتاری	تاریخ
<p>آشنایی با بخش ICU:</p> <ol style="list-style-type: none"> بخش ICU را با استاندارد مقایسه نماید. با قوانین و مقررات بخش آشنا شود و آن ها به کار بندد. با اصول کنترل عفونت در بخش آشنا شود و آن ها را به کار بندد. برقراری ارتباط صحیح با پرسنل بخش و بیمار و خانواده آن ها تمرین نماید. بیمار بد حال را بشناسد. لیستی از وسایل و تجهیزات موجود در بخش تهیه نماید و وسایل جدید را مشخص نماید. با فلو شیت و فلو چارت بیماران بخش ICU آشنا شود و نحوه تکمیل اطلاعات بیمار و گزارش نویسی را فرا گرفته و انجام دهد. 	روز اول
<p>مراقبتهای عمومی و تخصصی بیماران با افت سطح هوشیاری، تفسیر گازهای خون شریانی:</p> <ol style="list-style-type: none"> سطح هوشیاری بیمار را به شکل کیفی و کمی تعیین نماید. مردمک های بیمار (واکنش به نور، سایز و تقارن) را معاینه کند. فشار کاف لوله داخل تراشه و تراکتوستومی را اندازه گیری و در محدوده نرمال تنظیم نماید. بیمار کمایی را از نظریه قرار و میزان سدیشن با استفاده از مقیاس RASS بررسی کند. مراقبت های لازم از پوست، چشم و دهان بیمار را به شکل اصولی انجام دهد. تغذیه لوله ای و پرنترال بیماران بد حال را به شکل اصولی انجام دهد. مراقبت های لازم جهت جلوگیری از عفونت ادراری را به کار بندد. با اقدامات لازم جهت پیشگیری از DVT آشنا شود و به کار بندد. حمایت از سیستم عضلانی-اسکلتی را برای جلوگیری از بروز عوارض بشناسد و به کار بندد. نتیجه آزمایش آنالیز گاز خون شریانی بیمار را به درستی تفسیر نماید. نمونه خون شریانی را به درستی اخذ و ارسال نماید. 	روز دوم
<p>تهویه مکانیکی:</p> <ol style="list-style-type: none"> با اجزای ونتیلاتور آشنا شود. کار با دستگاه ۸۴۰ و مدها، آلارم ها و اطلاعات بیمار را بر روی دستگاه بشناسد و تفسیر کند. طبق دستور ونتیلاتور را برای بیمار ست کند و ستینگ موجود را با پرونده و کاردکس و فلو شیت چک کند. 	روز سوم
<p>ادامه کار با ونتیلاتور و جداسازی از تهویه مکانیکی:</p> <ol style="list-style-type: none"> به تمرین بیشتر مباحث جلسه گذشته در خصوص کار با ونتیلاتور پرداخته و سوالات و اشکالات را بیان و مرتفع سازد. 	روز چهارم

<p>۲. برای مدیریت و بررسی میزان بهبودی سیستم تنفسی بیمار، ارتباط بین نتایج ABG، معاینه سیستم تنفسی و اطلاعات وضعیت تنفسی بیمار بر روی ونتیلاتور را با هم و با روزهای قبلی بیمار مقایسه و توضیح دهد.</p> <p>۳. کار با دستگاه رافائل یا C2، فلوسنسور و کاربرد آن را شناخته و تست های اپراتوری را انجام دهد.</p> <p>۴. شرایط لازم برای جداسازی بیمار را توضیح دهد.</p> <p>۵. مدهای به کار گرفته برای این امر را بداند و به کار گیرد.</p>	
<p>مانیتورینگ وضعیت همودینامیک و تمرین و رفع اشکال مراقبت های فرا گرفته شده:</p> <p>۱. موارد استفاده از کاتتر ورید مرکزی را بداند و برشمرد.</p> <p>۲. مراقبت های لازم از کاتتر ورید مرکزی را عملی انجام دهد.</p> <p>۳. قادر به اندازه گیری فشار ورید مرکزی باشد.</p> <p>۴. ارزیابی نهایی دوره</p>	روز پنجم

اهداف رفتاری مورد انتظار در CCU:

<p>آشنایی با بخش CCU:</p> <p>۱. بخش CCU را با استاندارد مقایسه نماید.</p> <p>۲. با قوانین و مقررات بخش آشنا شود و آن ها به کار بندد.</p> <p>۳. برقراری ارتباط صحیح با پرسنل بخش و بیمار و خانواده آن ها تمرین نماید.</p> <p>۴. بیمار بد حال قلبی را بشناسد و با مراقبت های پرستاری عمومی و اختصاصی بیماران آشنا شود.</p> <p>۵. لیستی از وسایل و تجهیزات موجود در بخش تهیه نماید و تجهیزات و وسایل جدید را مشخص نماید.</p> <p>۶. با فلو شیت و فلو چارت بیماران بخش CCU آشنا شود و نحوه تکمیل اطلاعات بیمار و گزارش نویسی را فرا گرفته و انجام دهد.</p>	روز اول
<p>آشنایی با دستگاه ها، شناسایی ریتم و ریت طبیعی قلبی</p> <p>۱- با نحوه کار دستگاه های پمپ سرم، پمپ سرنگ، دستگاه DC شوک آشنا شود و تمرین عملی نماید.</p> <p>۲- با اتصال صحیح چست لیدها به بیمار آشنا شود و ریتم و ریت قلبی بیماران را با استفاده از دستگاه مانیتورینگ قلبی پایش نماید.</p> <p>۳- با استفاده از دستگاه الکتروکاردیو گرام نوار قلب بیمار را ثبت نماید.</p> <p>۴- با خصوصیات یک سیکل طبیعی روی نوار قلب آشنا شود.</p>	روز دوم
<p>تفسیر نوار الکتروکاردیو گرام</p> <p>۱- با استفاده از نوار الکتروکاردیو گرام تعداد ضربان قلب را تعیین نماید.</p> <p>۲- خصوصیات یک ریتم طبیعی با غیر طبیعی را روی نوار مقایسه نماید.</p> <p>۳- انواع دیس ریتمهای قلبی را روی نوار قلب تفسیر کند.</p>	روز سوم
<p>آشنایی و کاربرد داروهای قلبی عروقی</p> <p>۱- با دسته بندی داروهای قلبی عروقی آشنا شود.</p> <p>۲- موارد مصرف، عوارض شایع و مراقبت های پرستاری داروهای قلبی عروقی شایع و پر کاربرد بخش CCU را بشناسد.</p>	روز چهارم

<p>۳- داروهای آنتی آریتمی را بشناسد و دوز دستوری را محاسبه و آماده نماید.</p> <p>۴- با نحوه آماده سازی داروهای انفوزیونی جهت بیماران قلبی آشنا شود، داروهای انفوزیونی را آماده نماید و طبق دستور تحت نظارت دارودرمانی را انجام دهد.</p>	
<p>مراقبت های اختصاصی و عمومی در بخش CCU</p> <p>۱- مراقبت از بیمار مبتلا به سندروم کرونری حاد را انجام دهد.</p> <p>۲- مراقبت های پرستاری را در اقدامات تهاجمی فوری (آنژیوپلاستی، آنژیوگرافی) را بشناسد و تحت نظارت به کار بندد.</p> <p>۳- مراقبت های پرستاری در خصوص دفع بیماران، تسهیل در خواب بیماران، از سرگیری فعالیت بعد از سکته قلبی را بداند و به طور اصولی و عملی تحت نظارت به کار گیرد.</p>	روز پنجم

اهداف رفتاری مورد انتظار در بخش همودیالیز:

اهداف رفتاری	تاریخ
<p>آشنایی با بخش دیالیز:</p> <p>۱. بخش دیالیز را با استاندارد مقایسه نماید.</p> <p>۲. با قوانین و مقررات بخش آشنا شود و آن ها به کار بندد.</p> <p>۳. با اصول کنترل عفونت در بخش آشنا شود و آن ها را به کار بندد.</p> <p>۴. برقراری ارتباط صحیح با پرسنل بخش و بیمار و خانواده آن ها تمرین نماید.</p> <p>۵. لیستی از وسایل و تجهیزات موجود در بخش تهیه نماید و وسایل جدید را مشخص نماید.</p> <p>۶. با فلو شیت و فلو چارت بیماران بخش دیالیز آشنا شود و نحوه تکمیل اطلاعات بیمار و گزارش نویسی را فرا گرفته و انجام دهد.</p>	روز اول
<p>مراقبتهای عمومی و تخصصی بیماران تحت درمان با دیالیز:</p> <p>۷. بیمار را جهت انجام جلسه دیالیز پذیرش نماید.</p> <p>۸. وزن خشک و اضافه وزن بیمار را قبل و بعد از دیالیز تعیین نماید.</p> <p>۹. علائم حیاتی قبل، حین و بعد کنترل کند.</p> <p>۱۰. آزمایشات ماهانه، شش ماهه و سالانه بیماران تحت درمان با دیالیز را بشناسد و نمونه خون را اخذ کند.</p>	روز دوم
<p>آماده سازی دستگاه همودیالیز:</p> <p>۱۱. با اجزای دستگاه همودیالیز و سیستم RO آشنا شود.</p> <p>۱۲. کار با دستگاه فرزنوس F، آلارم ها و اطلاعات بیمار را بر روی دستگاه بشناسد و تفسیر کند.</p> <p>۱۳. طبق دستور دستگاه همودیالیز را برای بیمار ست و پریم کند و ستینگ موجود را با پرونده و کاردکس و فلو شیت چک کند.</p> <p>۱۴. به تمرین بیشتر مباحث جلسه گذشته در خصوص کار با دستگاه همودیالیز پرداخته و سوالات و اشکالات را بیان و مرتفع سازد.</p> <p>۱۵. نحوه اداره عوارض حین دیالیز از قبیل هایپرتنشن، هایپوتنشن، اسپاسم، سندرم عدم تعادل و ... را توضیح دهد.</p> <p>۱۶. نحوه مراقبت از روشهای دستیابی به عروق (شالدون موقت و دائم)، فیستول و گرفت را اجرا نماید.</p>	روز سوم